

POTRES U HRVATSKOJ

joi, 25 februarie 2021

29. prosinca 2020. godine, otprilike u 12:20 sati, potres magnitude 6,4 po Richterovoj skali pogodio je Sisa ko-moslava kužupaniju u Hrvatskoj s epicentrom 3 kilometra zapad-jugozapadno od Petrinje.

Potres je imao intenzitet razine VIII po Merkalijevoj, odnosno magnitudu 6,4 po Richterovoj skali. Prethodilo mu je nekoliko manjih potresa, a od kojih je potres dan ranije imao magnitudu od 5,2 po Richteru. Potres je izazvao ljudske žrtve i ogromne materijalne štete u Petrinji, a te enja su zabilježena i u obližnjem Zagrebu, gdje još nije dovršena obnova nakon potresa devet mjeseci ranije (spomenimo da je u ožujku 2020. godine grad Zagreb pogodio potres s magnitudom od 5,5 po Richterovoj ljestvici!). Potres su pratili brojna naknadna podrhtavanja tla, od kojih je najjače bilo magnitude 4,9 na dan 6. siječnja 2021.

Sedam je osoba izgubilo život, a najmanje 26 drugih je ozlijeo, od kojih je jedan zadobilo ozbiljne ozljede. Potres se osjetio u cijeloj sjevernoj Hrvatskoj, kao i u velikim dijelovima Slovenije, Bosne i Hercegovine, Austrije, Mađarske, pa i Italije. Epicentar potresa nalazio se u brdovitom području južno od aluvijalne ravni na potezu od rijeke Kupe do rijeke Save, sa Zrinskom gorom i ostatkom Dinarskih Alpa na jugu.

Seizmi ko područje Pokuplja slijedi dolinu rijeke Kupe od Karlovca do Siska. Ovo je područje tijekom povijesti pogodilo nekoliko potresa, od kojih je najpoznatiji veliki potres iz 1909. godine, koji je epicentar bio u blizini Pokupskog, s naknadnim potresima koji su se nastavili tijekom 1910. godine.

Najteže je pogodio grad Petrinja, gdje se srušilo mnogo zgrada i dobio do velikog nestanka struje. Ovdje je život izgubila jedna 13-godišnja djevojčica, a najmanje 20 osoba je ozlijeo. Teška oštaroste enja pretrpio je cijeli centar grada. Ostale ene je jedna osnovna škola, a univerzitetni su i krovovi Vijenice i crkve Svetog Lovre.

Selo Majske Poljane je najteže pogodeno od svih naselja zahvaljujući potresom. Ovdje su 20-godišnji mladi i njegov otac izgubili život kad im se kušaju srušila. Još tri osobe kasnije pronađene mrtve u istom selu. To je i mjesto s najvećim brojem smrtnih slučajeva; od ukupno sedam smrtno stradalih, pet ih je bilo u Majskim Poljanama.

Jedna je osoba kasnije pronađena mrtva u Žažini, nakon što se mjesna crkva srušila.

Hrvatska je 2. siječnja 2021. proglašila nacionalnim danom žalosti u čast žrtava ovog potresa.

Dana 3. siječnja 2021. jedan volonter smrtno je stradao kad je pao sa zgrade u Petrinji dok je popravljao štetu prouzrokovenu potresom.

U Sisa ko-Moslova koj županiji nakon potresa prijavljeno je 34.883 ošte enih stambenih objekata. Grad Sisak, smješten otprilike 20 kilometara sjeveroisto no od epicentra, pretrpio je velika ošte enja na svojoj bolnici, kao i na gradskoj vije nici. Procjenjuje se da je u Sisku i obližnjim selima ošte eno izme u 700 i 1000 ku a. U selu Strašniku, gdje je bio epicentar, kao i u obližnjem selu Šibi u, gotovo su sve ku e ošte ene.

Dio stanovništva ova dva sela je evakuiran, a postavljeni su šatori s hranom i vodom. Pomo u ljudstvu i opremi prema Petrinji i Sisku bila je upu ena iz brojnih hrvatskih gradova s ciljem pronašlaska eventualnih žrtava koje bi se nalazile ispod ruševina te sanacije ruševina. Na terenu Petrinje i Siska bili su u akciji pripadnici Hrvatske vojske, vatrogasci, gra ani i pripadnici drugih službi.

Zagreb, koji je nalazi otprilike 50 kilometara sjeverno od epicentra, pogotovo je odre enim ošte enjima na zgradama i nestancima struje, a mnogi su stanovnici u strahu izašli na ulice.

Zgrade su ošte ene i u Biha u, Cazinu, Kozarskoj Dubici i Kostajnici, gradovi na sjeverozapadu Bosne i Hercegovine, koji se nalaze izme u 30 i 90 kilometara jugozapadno, južno i jugoisto no od epicentra. U Kostajnici je proglašeno izvanredno stanje, potres je uzrokovao 6 požara, a mnoge su zgrade ošte ene, uklju uju i gradsku vije nici, koja je proglašena nefunkcionalnom.

U Sloveniji, zgrade su ošte ene u nekoliko podru ja i gradova, uglavnom u blizini slovensko-hrvatske granice. Ljudi su prijavili ošte enja fasada, krovova i dimnjaka iz jugoisto nih gradova Krško i Brežice i starog grada Kostanjevica na Krki, koji leže na oko 70 kilometara sjeverozapadno od epicentra. Nuklearna elektrana Krško automatski je zatvorena, a kasnije je sustavno pregledana, no nije prijavljena nikakva šteta.

Hrvatskom zahtjevu za žurnu materijalnu pomo u kontejnerima, zimskim šatorima, rasvjetnim tijelima i balonima, svjetiljkama, elektri nim grija ima, sklopivim krevetima i vre ma za spavanje odazvalo se odmah 15 država lanica Europske unije i Mehanizma unije za civilnu zaštitu.

Iz Francuske je prvog dana nove godine dovezeno 240 šatora; dva vojna zrakoplova iz Bugarske dopremila su 100 elektri nih grija a i 500 sklopivih kreveta; iz Poljske je stiglo 150 kreveta i 150 vre a za spavanje; iz Portugala 500 kreveta, a iz Austrije 83 kontejnera. Sli na pomo prvi dana stigla je i iz Gr ke, Rumunske i Švedske.

Po rije ima izvršnog predsjednika Hrvatskog Crvenog križa Roberta Markta, Crveni križ je od potresa do sad prikupio više od 44 milijuna kuna te robe u vrijednosti 35 milijuna kuna za donacije gra anima.

Hrvatska zajednica iz Rumunske pokazala je solidarnost s mati nom zemljom. U naseljima gdje pretežito žive pripadnici hrvatske manjine, posredstvom crkve prikupila se odre ena svota novaca koja je bila donirana žrtvama potresa. Tako er, ve ina lanova Koordinaciskog odbora Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj donirala je novac u tu svrhu.

Europa ima dugu povijest razornih potresa. Istraživači u projektu SHARE koji financira Europska Unija izradili su kartu koja prikazuje koji su dijelovi Europe najugroženiji. Ona pokazuje da su to Italija, Zemlje Balkana, Grčka, Bugarska, Rumunjska i Turska.

U Mediteranu gdje se događa kolizija Afričke, Euroazijske i s njima povezanih manjih ploča su seizmi koji aktivnije područje Europe. Postoji i nešto seizmi koji aktivniji dio u Rumunjskoj, no i on je povezan s događajima u Mediteranu. Sva područja koja su na stabilnom dijelu Euroazijskog kopna - sve sjeverne i kontinentalne države - su znatno manje seizmi koji aktivnije zato jer nema tako izraženih geodinamičkih procesa kao u području koja su bliže granicama tektonskih ploča.

Hrvatska je natprosječno seizmi koji aktivna, iako dosta manje nego Grčka i Turska.

Obrada teksta: Daniel Lucacela